

Bromölla kommun
kommunstyrelsen@bromolla.se

2019-02-21
1 (22)
Dnr 405-2018:6882

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Dalaskolan Norra i Bromölla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Dalaskolan Norra avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Dalaskolan Norra i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete, och säkerställer att alla elever, oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att alla lärare i undervisningen gör tydligt för eleverna vilka syften och mål olika arbetsmoment och aktiviteter har.

Trygghet och studiero Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder ett samlat arbete med att skapa studiero så eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor ser till att lärarna ges förutsättningar att samverka för att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 19 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6882) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9 – 10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn på Dalaskolan Norra följer upp och analyserar kunskapsresultat, men det saknas uppföljning av undervisningens genomförande och lärares förutsättningar samt att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn har påbörjat ett arbete med att skapa en organisation där det finns förutsättningar för lärare att samverka. Dock är rektors pedagogiska ledning och organisation fortfarande inte helt implementerad på skolan. Slutligen visar granskningen att rektor inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas. Det är detta område som Skolinspektionen bedömer att skolan i första hand bör prioritera.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag som Skolinspektionen inhämtat under besöket.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Dalaskolan Norra följer upp och analyserar kunskapsresultat, men det saknas uppföljning av undervisningens genomförande och lärares förutsättningar samt att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen.

I intervju med rektor och lärare framkommer att de stämmer av elevernas kunskapsutveckling under mitterminsavstämningar och efter terminsavslutning. Vid

dessa tillfällen deltar också specialpedagog. Rektorn säger vidare att skolan följer kommunens kvalitetskalender, där screeningar och Skolverkets bedömningsstöd ingår. Kvalitetskalendern innehåller ett årshjul, som visar vilka resultat som ska rapporteras in till huvudmannen via den digitala lärplattformen.

I intervju berättar lärarna att rektorn presenterar skolans resultat och sammanställningar vid mitterminsbedömningar och i slutet av terminen, men att de inte har varit delaktiga i någon analys av resultaten. Vidare framkommer i intervjun med lärarna att de som genomför de nationella proven gör en sammanställning av resultaten i slutet av terminen. I övrigt görs ingen analys av resultaten på de nationella proven eller av några andra resultat, säger lärarna. Lärarna säger vidare i intervjun att de arbetar med att följa upp och analysera elevers individuella kunskapsresultat genom de bedömningar som läggs in på den digitala plattformen. Representanter ur elevhälsan säger i intervjun att de inte är involverade i att följa upp resultaten på skolenivå.

Av intervjun framkommer att lärarna inte känner till om rektorn följer upp vilka förutsättningar de får för att genomföra läraruppdraget, men de säger att rektorn har börjat att genomföra lektionsbesök och att rektorn inför ett tvålärarsystem. Vidare framkommer att lärarna inte har kännedom om hur resurserna är fördelade, de säger att flera aspekter spelar in, exempelvis gruppstorlekar och elevers behov. Rektorn säger i intervjun att hon tar reda på elevernas behov genom elevhälsoteamet och tar först och främst hänsyn till det vid resursfördelning. Genom att fler elever klarar målen, berättar rektorn, kan hon se att resursfördelningen ger de effekter som avses.

Granskningen visar vidare att rektorn inte följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn uppger i intervjun att det ännu inte gjorts någon analys om värdegrundsuppdraget är integrerat i undervisningen, men hon säger att de kommer att arbeta med värdegrunden gemensamt på hela skolan för att få en samsyn kring begrepp. Av intervju med lärare framkommer att de arbetar med värdegrundsfrågor dagligen. De ger exempel på att de har kompisamtal och att de pratar om hur man ska vara mot varandra och att de använder material med värdegrundsövningar. Dock har de aldrig utvärderat eller rapporterat till rektorn, huruvida värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen. Lärare berättar i intervju att det inte finns något gemensamt förhållningssätt för det löpande värdegrundsarbetet, inte heller någon gemensam plan. Flera lärare säger i intervjun att det vore önskvärt med ett gemensamt förhållningssätt på skolan.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har påbörjat ett arbete med att leda och organisera det pedagogiska arbetet. Rektorn har skapat en struktur som ger lärarna möjlighet att samverka, men som inte är fullt ut implementerad. Lärarna säger i intervju att det inte finns något kollegialt samarbete som är strukturerat, förutom diskussioner i arbetslagen och att lärarna har deltagit i en fortbildningssatsning. Lärarna uppger i intervjun att de önskar mera gemensam planeringstid tillsammans med kollegor i andra arbetslag, för att uppnå en samsyn över hela skolan. Rektorn berättar i intervjun att hennes ambition är att lärarna ska ha mera gemensam tid för samplanering och har därför avsatt tid till det varje vecka. Från och med innevarande läsår finns det regelbundna tider i kalendariet för arbetslagsmöten, både för de mindre arbetslagen och för andra konstellationer. Lärarna har sedan själva fått styra hur ofta denna tid ska utnyttjas och rektorn säger att lärarna har valt att samplanera en gång i veckan i det lilla arbetslaget och en gång i månaden i större grupp. Rektorn säger i intervjun att hon måste se över hur lärarna använder den avsatta tiden, så att de faktiskt planerar oftare tillsammans. Avslutningsvis berättar rektorn att framöver kommer lärarna att genomföra lektionsbesök hos varandra och ge varandra återkoppling med enbart positiv feedback. Lärare säger i intervjun att skolans arbetssätt har blivit tydligare, men att det ännu inte är tillräckligt, exempelvis behöver arbetsgången vid kränkande behandling förtydligas. Lärarna säger vidare att nyanställda lärare själva har fått ta reda på hur saker på skolan fungerar eftersom det saknas tydliga strukturer och introduktion. Rektorn säger i intervju att nyanställda lärare från och med innevarande hösttermin får en mentor.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar vidare att det på Dalaskolan Norra inte finns något strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn, vilket framkommer i intervjuer med rektorn, lärare och representanter från elevhälsan. Detta område utvecklas nedan under rubriken *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete, och säkerställer att alla elever, oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att rektorn på Dalaskolan Norra inte leder något strategiskt jämställdhetsarbete. Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevers lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt.¹

I intervju med eleverna framkommer att de inte har pratat så mycket om jämställdhet, ett par elever ger exempel på att de har pratat om rösträttsrörelsen och att kvinnor får mindre i lön än män. Många av de intervjuade eleverna tycker att flickor och pojkar behandlas lika, att alla kan föra fram sin åsikt och att flickor och pojkar exempelvis får turas om. Några elever säger dock att det känns som om pojkarna oftare än flickor får svara på frågor från läraren.

I såväl lärarintervjun som intervjun med rektorn och representanter från elevhälsan framkommer att det inte bedrivs något jämställdhetsarbete på skolan och att det inte heller görs någon uppföljning av om undervisningen är jämställd. Lärarna säger att det har uppkommit spontana samtal om jämställdhet i arbetslagen, men att de inte har pratat om det i hela kollegiet. Lärarna säger vidare att de försöker jobba medvetet hela tiden, att de till exempel låter pojkar och flickor få ta lika mycket plats och försöker ge dem lika mycket uppmärksamhet.

I intervju med rektorn framkommer att hon inte har hunnit säkerställa att alla elever får samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. Rektorn säger att pojkarna har sämre resultat i svenska och matematik, vilket bekräftas av nationell statistik för läsåret 2016/2017, där det var störst skillnad mellan könen i matematik, 100 procent av flickorna fick betyg A-E, mot 82 procent av pojkarna. Rektorn säger vidare att hon förutsätter att skolans lärare har den kompetens och kunskap som behövs för att kunna bedriva en jämställd undervisning, men att hon inte har tagit reda på om det finns något fortbildningsbehov i frågan. Rektorn har haft lära känna-samtal med alla lärare, men har inte specifikt berört denna kompetensfråga då.

¹ . Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn genom att leda ett strategiskt jämställdhetsarbete skapar en gemensam medvetenhet hos personalen kring hur de ska arbeta så att utbildningen är jämställd. Rektor bör ställa sig frågan om det finns mönster som tyder på att särskilt flickor eller pojkar ”drabbas” i utbildningen utifrån könstillhörighet. Rektor bör också följa upp att de moment som ges inom ramen för kursplanens centrala innehåll, att undervisa om jämställdhet tas till vara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Det kan även handla om att lärare på ett medvetet sätt speglar dessa värderingar i undervisningens innehåll och i sin ämnesdidaktik. Om skolan via läroböcker och undervisning i vissa ämnen exempelvis enbart speglar männens erfarenheter eller perspektiv (eller tvärtom) främjar det knappast skolans jämställdhetsarbete utan bör istället utjämnas.²

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen
Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper,
2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner med
kunskapskrav

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att eleverna överlag erbjuds en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål, men att det finns delar som kan utvecklas. Granskningen visar att undervisningen på Dalaskolan Norra huvudsakligen är strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare visar granskningen att undervisningen har ett innehåll som är anpassat till enskilda elevers behov och förutsättningar och att det förekommer inslag i undervisningen som ger eleverna uppmuntran. Elever ges ett visst

² SOU 2009:64, *Flickor och pojkar i skolan- hur jämställt är det?* S. 42 f. Även om detta enbart gäller jämställdhet är resonemanget överförbart även på övriga värden som skolan har att förmedla

utrymme att reflektera över sitt lärande men möjligheten att delta i planeringen är begränsad. Granskningen visar också att elever är osäkra på vilka syften och vilka mål olika arbetsmoment och aktiviteter har och det är detta område som Skolinspektionen bedömer att skolan i första hand bör prioritera.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag som Skolinspektionen upprättat under besöket.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen delvis är strukturerad och varierad samt att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Undervisningens struktur är tydlig med bland annat introduktion och genomgång, vilket framkommer i intervjuer med samtliga grupper och av Skolinspektionens observationer. Dock visar observationerna att lektionerna ofta saknar ett sammanfattande och tydligt avslut. Flertalet lektionsavslut innebär att eleverna plockar ihop sina saker och går ut. Endast under någon av de observerade lektionerna berättar läraren vad lektionen har innehållit, vad de tränat på och varför.

Granskningen visar vidare att arbetssätten varierar på de observerade lektionerna, exempelvis muntlig genomgång, filmvisning eller högläsning. På alla lektionerna valdes arbetssättet av läraren och under flertalet observerade lektioner arbetar eleverna i hög utsträckning individuellt. I intervjun säger eleverna att de oftast arbetar individuellt, men då och då i par eller i grupp. Rektorn och lärare säger i intervju att eleverna får en varierad undervisning och ger exempel på praktiska moment eller berättande. Lärarna berättar att de startar lektionen med en genomgång, sedan får eleverna arbeta på olika sätt, exempelvis med utematematik, muntligt arbete eller laborationer. Det framgår dock av Skolinspektionens observationer att det finns lektioner som har långa pass med samma arbetsuppgift, exempelvis då eleverna arbetar med samma uppgift under 40 minuter. Det leder till att lärarna inte lyckas bibehålla elevernas engagemang under hela lektionen och eleverna slutar arbeta och istället börjar de småprata, titta ut genom fönstret eller går runt i klassrummet.

Granskningen visar vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd, vilket stöds av observationer och intervjuer med elever och lärare. Elever ger i intervjun exempel på att de får hjälp genom att läraren förklarar bra eller talar med ett tydligt språk så att alla förstår. Observationerna visar att lärarna handleder eleverna och att flera lärare ger delinstruktioner under lektionerna och kontrollerar att eleverna har förstått uppgifterna.

Uppmuntran och Individanpassning

Granskningen visar att det förekommer inslag i undervisningen som ger eleverna uppmuntran samt att innehållet i undervisningen är anpassat till enskilda elevers behov och förutsättningar. Under de lektioner som Skolinspektionen har observerat uttrycker lärare positiva förväntningar på eleverna och ger elever i respons på arbete och prestationer. Lärarna berättar i intervjun att de ger uppmuntran bland annat genom att berömma goda exempel och att de visar i matriserna hur eleven kan komma vidare. De försöker också vara intresserade mottagare av elevernas arbete, säger lärarna vidare. I elevintervjuerna framkommer dock olika uppfattningar om huruvida man blir uppmuntrad eller inte. Några elever säger att det inte förekommer någon uppmuntran alls, medan andra berättar att lärarna uppmuntrar dem genom att variera arbetssätt och att lära ut på intressanta sätt. Rektorn säger att, som ett led i att öka måluppfyllelsen, kommer skolan att arbeta mera med att öka förväntningarna på eleverna.

Vad gäller individanpassning så ger flera elever exempel på att de kan få mera utmanande uppgifter, främst i matematik. De berättar om extra matematikböcker, mattekkluringar och om att vissa elever får göra vartannat tal i matematikboken och sedan göra en diagnos för att visa läraren. De säger också att de kan få byta uppgift om det är för lätt eller för svårt. Eleverna berättar vidare att några ibland kan få gå och arbeta med specialpedagogen. Lärarna berättar i intervju att de anpassar undervisningen efter elevernas behov, att de har utmanande frågor och olika nivåer i exempelvis läsning. De har också arbetsscheman med olika uppgifter som eleverna arbetar med. Representanter för elevhälsan säger i intervjun att det finns en mall som lärarna kan utgå ifrån, där det finns exempel på anpassade läromedel och anpassade instruktioner. Av intervju med rektorn framkommer att de arbetar med ökad tillgänglighet i lärmiljön, i syfte att anpassa i miljön så att det inte ska behövas så många individuella anpassningar. Under en lektion som Skolinspektionen observerar får eleverna välja hur de ska genomföra en muntlig arbetsuppgift utifrån vilken utmaning de vill ha. De ska samtala om en bild och de kan välja med eller utan stödtext.

Reflektion, delaktighet och inflytande i undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges ett visst utrymme att reflektera kring sitt eget lärande och då framförallt i relation till den egna arbetsinsatsen under lektionen, men att elever inte ges någon större möjlighet till delaktighet i undervisningen. I elevintervjuerna framkommer att det främst är på utvecklingssamtalen som de talar om att de kan lära sig på olika sätt. Någon elev ger också exempel på att de i ett ämne

fått skriva om sig själva och hur man jobbar bäst. Ett annat elevexempel är att läraren ibland kan låta dem välja att lyssna istället för att läsa text. Skolinspektionen observerar flera tillfällen då eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar. Exempel på detta är då läraren berättar och visar vilket centralt innehåll de i klassen ska arbeta med och ställer öppna frågor till eleverna kring innehållet. Ytterligare exempel är då ett gemensamt samtal förs i klassen om hur man kan lösa matematikuppgifter och elevers olika arbetssätt lyfts av läraren. I lärarintervjun framkommer att de tränar eleverna i att förstå och bli medvetna om sitt eget lärande genom att använda en matris för självbedömning eller genom kamratrespons. De använder sig också av elevledda utvecklingssamtal, säger lärare. I intervju säger rektorn att hon inte har diskuterat elevers möjligheter att reflektera över sitt lärande med lärarna, men att det är något som skolan kommer att få jobba mera med framöver.

Det framgår vidare av intervjuer att eleverna inte ges någon större möjlighet till inflytande i undervisningen. I intervjuer med elever framkommer att de inte deltar i planeringen eller utvärderar lektioner eller moment tillsammans med lärarna. Den uppfattningen styrks av resultatet i Skolenkäten, genomförd under våren 2018 med elever i årskurs fem. I skolenkäten anger en lägre andel elever än riksgenomsnittet att de är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter. Lärarna säger i intervjun att det kan vara svårt att involvera elever som är så unga i planeringen och de säger vidare att eleverna inte alltid märker när de faktiskt varit delaktiga. Ibland får eleverna svara på hur de skulle vilja arbeta med ett visst moment och så skriver läraren in det i den pedagogiska planeringen. I intervjun säger rektorn att hon inte kan bedöma elevernas möjlighet att vara med och ha inflytande över undervisningen, då hon inte har besökt lektioner i tillräcklig omfattning.

Målfokuserad undervisning

Skolinspektionens granskning av Dalaskolan Norra visar att det är otydligt för eleverna vad som är syfte och mål med olika arbetsmoment och aktiviteter. Lärare och även någon elever säger i intervjun att lärare förklarar och visar målen för lektionerna på tavlan eller använder lärandematriser. Det framgår dock av elevintervjuerna att det är otydligt för eleverna vilka syften och mål olika moment och aktiviteter har. Detta område utvecklas nedan under rubriken *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att alla lärare i undervisningen gör tydligt för eleverna vilka syften och mål olika arbetsmoment och aktiviteter har.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen på Dalaskolan Norra inte tydliggör för eleverna vilka syften och mål olika arbetsmoment eller aktiviteter har.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Trots att lärarna på Dalaskolan Norra under flertalet av de observerade lektionerna berättar och visar vilka mål lektionen har och på några lektioner hänvisar till syfte och kunskapskrav, framgår det av elevintervjuerna att det är otydligt för eleverna vad syftet och målet är med lektioner eller de olika aktiviteterna. Några elever säger att det beror på vilken lärare man har om man pratar om vad och varför man ska lära sig. Det framgår av intervjun att elever har haft lärare som pratat om syfte och mål tidigare, men att de inte har den läraren längre. Det är endast ett fåtal av de intervjuade eleverna som är bekanta med och använder lärandemатriserna.

Av lärarintervjun framgår att det kan vara svårt att få eleverna att förstå vad syfte och mål med lektionen är. Några lärare berättar att de skriver mål på tavlan ibland, men att de utgår mycket från lärandemатriserna. Lärarna säger att de försöker låta innehållet vara elevnära och kopplat till verkliga livet och som exempel på detta berättar lärarna att de kopplar ihop addition och subtraktion med att köpa lördagsgodis eller att det är bra att kunna skriva så att man kan skicka sms. En lärare säger att de behöver diskutera mycket i klassen på vilket sätt innehållet är kopplat till det verkliga livet för att eleverna ska komma igång och arbeta.

Då Skolinspektionen återger för rektorn vad eleverna sagt i intervjun, att de inte kände till vad syfte och mål med arbetsmoment eller aktiviteter är, svarar rektorn att hon märker att lärarna inte alltid har eleverna med sig. Rektorn säger vidare att lärarna behöver arbeta mera med att förtydliga syftet så att eleverna engageras. Hon uppger vidare att lärarna försöker tydliggöra innehållet genom att använda bildstöd då de går igenom dagens innehåll.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att alla lärare på skolan utformar undervisningen så det blir tydligt för eleverna vad som är syfte och mål med olika arbetsmoment. I praktiken behöver läraren konkretisera målet med lektionen för eleverna genom att tydliggöra syftet och vilka kunskaper som undervisningen är tänkt

att elever ska kunna utveckla. Detta betyder dock inte att läraren ska redovisa exakt vad som står i kursplanen, eller hänvisa eleverna till att läsa dessa texter själva. Det handlar om att läraren har en så pass tydlig idé om kopplingen att läraren på ett kortfattat och för eleverna lättförståeligt sätt kan förmedla vad eleverna ska lära sig under lektionen och vad de olika aktiviteterna syftar till. Med andra ord ska läraren inte enbart berätta vad eleverna ska göra under lektionerna.³

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på Dalaskolan Norra. Trots att det stundtals finns problem med trygghet är den sammantagna bedömningen att skolan har påbörjat ett arbete kring att skapa trygghet. Det framgår dock av intervjuer med samtliga grupper att det saknas ett medvetet och samlat arbete för att skapa studiero och det är detta område som Skolinspektionen bedömer att skolan i första hand bör prioritera.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag som Skolinspektionen inhämtat under besöket.

³ William, D. (2013) *Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur; Håkansson & Sundberg 2012. S13

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det på Dalaskolan Norra finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet. Eleverna uppger i intervju att de i huvudsak känner sig trygga. De säger vidare att det finns elever som kan bli stökiga och bråkiga, men att lärarna finns till hands om något skulle hända. Eleverna säger att de har fått svara på en enkät med frågor om trygghet och trivsel.

Av inkomna dokument till Skolinspektionen framgår att resultatet av en trygghets- och trivselenkät ligger till grund för skolans arbete med trygghet, ett arbete som pågår under innevarande läsår. Enkäten visade att tryggheten behöver bli bättre och att det fanns olika områden på skolan som upplevdes otrygga. Denna bild av skolans trygghet framkommer också i Skolenkäten från vårterminen 2018, besvarad av elever i årskurs fem. Elevernas uppfattning om tryggheten har medelvärde 6,9, vilket kan jämföras med 8,0 för samtliga deltagande elever i landet. Av inkommen dokumentation och av intervjun med rektorn framgår det vidare att skolan har satt in trygghetsförstärkande åtgärder, exempelvis styrda rastaktiviteter, rastvärdar och fler vuxna i korridor och omklädningsrum. Rektorn säger i intervjun att resultatet av skolans enkät har lyfts för lärarna och kommer åter att tas upp på gemensam konferenstid. Representanter för elevhälsan säger i intervjun att eleverna är trygga och att skolans personal arbetar för tryggheten genom att vara tillgängliga både inne och ute samt genom att bemöta eleverna på ett bra sätt. Trots att det inte finns något gemensamt förhållningssätt eller något nedskrivet kring vad som gäller, arbetar personalen på samma sätt säger elevhälsorepresentanterna och menar att "alla barn är allas" på rasterna. Av lärarintervjun framgår att några av lärarna har tagit del av enkätresultatet och har också diskuterat det med sina elever. En del lärare säger att det inte vidtagits tillräckliga åtgärder för att förbättra tryggheten, medan några lärare säger att det har satts in åtgärder som redan har gett effekt. De nämner exempelvis organiserade rastaktiviteter och att flera vuxna är ute på platser som upplevs otrygga.

Arbete för studiero

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett samlat och medvetet arbete för att skapa studiero. I intervju säger eleverna att studieron är varierande och att det beror på vilken lärare som undervisar eller vilken dag det är. Detta område utvecklas nedan under rubriken *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder ett samlat arbete med att skapa studiero så eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Granskningen visar att rektorn inte leder ett samlat arbete med att skapa studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Det framgår av Skolinspektionens observationer och intervjuer med samtliga intervjugrupper att studieron är växlande. Elever säger i intervjun att de upplever att studieron kan skifta, och de menar att det beror på vilken undervisande lärare de har eller vilken dag det är. De säger vidare att lärarna brukar säga ifrån om det blir pratigt, vilket fungerar ibland och eleverna berättar vidare att de vid behov kan använda hörselkåpor. En elev säger att det blir bättre studiero när alla vet vad de ska göra, för annars sitter man och pratar med andra. I Skolenkäten, genomförd under vårterminen 2018 för årskurs fem, fick Dalaskolans elever medelvärdet 4,9 på frågan gällande studiero, vilket kan jämföras med samtliga skolenheters värde som är 6,1. Ett högt medelvärde indikerar en positiv uppfattning och ett lågt medelvärde indikerar en negativ uppfattning.

Av observationer och intervju med elever, lärare och representanter för elevhälsan framgår att lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero. I intervjun ger lärarna exempel på hur de arbetar för att skapa studiero i sina klasser, genom tydligt ledarskap och tydliga rutiner i klassrummet eller att dela klassen i mindre grupper. En lärare säger att det inte räcker med att eleverna kan rutinerna, det krävs flera vuxna i klassrummet, speciellt då det finns elever som behöver extra anpassningar. Lärarna säger i intervjun att det är svårt att få till en samsyn på skolan eftersom de har väldigt många olika tankar och det finns inget bestämt om hur de ska göra. I lärarintervjun framkommer ett önskemål om att rektorn tydligare ska styra. Det framgår av intervjun med rektorn att man på skolan ännu inte har ett gemensamt arbete för att säkerställa studiero. Rektorn säger att genom skolans insatser för att göra anpassningar mer generella så att de passar alla elever, kommer studieron också att öka. De redan införda åtgärderna har gjort att studieron förbättrats något enligt rektorn. Under några av de lektioner som Skolinspektionens observerar förekommer att elever ägnar sig åt annat än skolarbete, speciellt under de pass då samma aktivitet pågick under längre tid. Dock visar observationerna också att lärarna vidtar åtgärder för att skapa en lugn miljö som ger viss effekt.

Ett förebyggande arbete handlar om att lärarna behöver tänka på att deras förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisningen spelar en avgörande roll för

undervisningens genomförande och vad eleverna lär sig.⁴ Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.⁵ För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. För att åstadkomma en miljö där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerade forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektor är lärarnas upplevelse av hur detta arbete fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder, och att arbeta för en sådan där det bedrivs ett gott förebyggande arbete men också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.⁶ Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn fortsätter och förstärker det påbörjade arbetet med att skapa studiero.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 och 15 §§, 10 kap. 20a § skollagen, 9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen, Lgr 11 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att lärarna i begränsad omfattning ges förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömning och

⁴ Skolverket (2011b) *Utvärdering av metoder mot mobbning*, Rapport 353, Stockholm: Fritzes, s.15.

⁵ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero- det räcker inte med att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen, s.16.

⁶ Ibid s. 16

betygsättning. De framgår av granskningen att rektorn till viss del analyserar skillnader i betyg och nationella prov, men diskuterar inte detta med lärarna. Vidare visar granskningen att det inte finns förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygsättning. Det är detta område som Skolinspektionen bedömer att skolan i första hand bör prioritera.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag som Skolinspektionen inhämtat under besöket.

Analys av skillnader

Granskningen visar att rektorn till viss del analyserar skillnader i betyg och nationella prov, men att det arbetet behöver utvecklas. Rektorn säger i intervjun att skolan har en låg målluppfyllelse och hon skriver i de, till Skolinspektionen, inskickade dokumenten att hon har analyserat resultaten och skillnaden mellan pojkar och flickor i matematik och svenska. I analysen ser hon att i de större klasserna hinner lärarna inte med att ge det stöd som en del elever behöver. Vidare framkommer det i intervjun med rektorn att hon inte tittar på eventuella diskrepanser mellan resultat på nationella prov och betyg i olika ämnen, men att hon planerar att göra det. Hon säger att hon, utifrån de inrapporterade resultat som finns på den digitala lärplattformen, ännu inte ser någon skillnad mellan olika lärares bedömningar. Intervjuade lärare uppger att de inte har analyserat några resultat tillsammans med rektorn. De säger i intervjun att de som har genomfört de nationella proven får en sammanställning av resultaten presenterade, men att de inte deltagit i några diskussioner med rektorn om exempelvis skillnader mellan nationella provbetyg och terminsbetyg.

Likvärdig bedömning och kvalitetssäkring

Granskningen visar att lärarna i begränsad omfattning ges förutsättningar för att kunna göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra sina betyg. Det framgår av lärarintervjuer att det inte förekommer några gemensamma bedömnings- och betygsdiskussioner, lärarna säger att de diskuterar med varandra när de känner sig osäkra. Lärarna uppger att det är något de skulle behöva arbeta gemensamt med på hela skolan. Detta område utvecklas nedan under rubriken *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor ser till att lärarna ges förutsättningar att samverka för att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygsättning.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i begränsad omfattning ges förutsättningar för att kunna göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra sina betyg. Av 3 kap 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarnas krav. Resultatet på det nationella provet ska särskilt beaktas vid betygssättning, enligt 10 kap. 20a § skollagen.

Nationell statistik visar att av eleverna i årskurs sex på Dalaskolan Norra, läsåret 2015/2016, var det 39,1 procent som fick lägre terminsbetyg än provbetyget i engelska och för läsåret 2016/2017 var motsvarande siffror 39,6 procent. Under 2016/2017 fick 42,3 procent av eleverna ett högre terminsbetyg än provbetyget i matematik. Det framkommer i intervju med rektorn att hon inte har hunnit titta på dessa skillnader. Lärare säger i intervju att det enbart förs diskussioner i arbetslagen om resultaten av de nationella proven, men att rektorn inte deltar och att det inte finns någon tid avsatt för att diskutera bedömning med rektorn. Lärarna berättar att det finns kommunövergripande samrättning av nationella prov, som några av lärarna deltagit i. Rektorn bekräftar lärarnas bild, men säger vidare att hon nu har lagt in tid för hela arbetslaget i kalendariet, inför de kommande nationella proven, då ska de prata mer om bedömning.

Av intervjuerna med lärare och rektorn framgår vidare att lärarna inte använder gemensamma verktyg för att kvalitetssäkra sina omdömen. Lärarna säger i intervjun att de inte har haft möjlighet att samtala gemensamt om bedömning eller om likvärdighet. Lärarna berättar att de vill ha tid till sambedömning och uppger att de saknar ledning i arbetet med bedömning. De säger att de på eget initiativ diskuterar bedömning, omdömen och likvärdighet i bedömning, men att det inte finns något uttalat från rektor om att så ska ske. Det framkommer vidare i lärarintervjun att det inte har gjorts någon sambedömning av de nationella proven. Lärarna säger att de inte har kunnat använda kommunens digitala plattform för bedömning, då den inte fungerat och att de inte har fått den utbildning kring plattformen som de skulle ha fått. Lärarna säger att de är ensamma i bedömningsarbetet och att de vill ha tid till sambedömning när de nationella proven ska göras igen. Enligt Skolverkets allmänna råd har rektor en betydelsefull roll för att skapa förutsättningar. Rektor behöver se till att lärarna får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättning, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningsituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Det kan även innebära att skolenheten enas om former för dokumentation. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.⁷ Även om lärarna på Dalaskolan Norra ges vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och omdömen, bland annat genom de kommungemensamma nätverken, visar granskningen att det inte är tillräckligt. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och att de får förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Regelbundna diskussioner både kring bedömning och inför betygssättning behöver komma till stånd mellan lärarna, där också rektor aktivt tar del.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Irene Arvidsson

Föredragande

Signerat av: Irene Arvidsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Anna Mellgren och Maria Nyman medverkat.

⁷ . Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) Betyg och betygssättning, s 23

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1:

I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2:

I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3:

I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4:

I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 18 september och den 19 september 2018. Besöket genomfördes av Iréne Arvidsson och Anna Mellgren.

Dalaskolan Norra ligger i Bromölla kommun. På skolan går cirka 345 elever från förskoleklass till klass sex. På skolan talas cirka 15 olika språk. Grundsärskolan är också placerad på skolan och för närvarande finns två särskolegrupper. Skolan leds av en rektor som varit på skolan sedan mars 2018.